

Иновативни методи за работа в мултикултурна среда

*Катилиян Костадинов – директор
Силвия Георгиева – старши учител*

***Споделяме нашия опит в прилагането на образователната
интеграция на ученици от етническите малцинства***

- 2016 г. -

Основният акцент в нашата практика е поставен върху интеркултурното образование.

Децата могат да бъдат стимулирани да се променят, да се учат, да постигат успехи и да осъществят своите мечти само ако училището се превърне в място, където всяка група – ученици, родители, учители, ръководство могат да разчитат на разбиране и подкрепа помежду си.

Училището ни се намира в с. Никола Козлево, Шуменска област, в полите на Лудогорието, и е център на община от 11 села. Историята му обхваща три века. За първи път школото е „отворило врати“, за да приеме своите възпитаници в частна селска къща през далечната 1882 година.

Сградата на СУ „Ц. Б. Церковски“ е построена през 1931 година, а през 2008 е разширена с ново крило от четири класни стаи, четири хранилища, физкултурен салон и санитарни помещения. След последното саниране тя вече има много приветлив външен вид, а вътрешното обзавеждане е съобразено с нормативните изисквания. Ръководството и учителският колектив упорито търсят възможности за оборудването на класните стаи с технически средства, отговарящи на темпото, с което технологиите се развиват и навлизат в живота ни.

Проблемът с отпадането на ученици от училище с особена сила важи за нашия регион, в който преобладават семейства от етническите малцинства с доста нисък интелектуален и социален статус. За нас, като колектив и на индивидуално ниво, е ясно, че трябва да положим двойно повече усилия, за да обхванем и задържим всяко дете, та да получи то достъп до образование. И не само това – включвали сме се в отворени за кандидатстване програми, за огромяване и на техните родители.

Темата се разисква и обсъжда непрекъснато не само на Педагогически съвети, но и при всяка появила се ситуация, даваща възможност да работим по решаване и отстраняване на проблемите. Смятаме, че фокусът на работата трябва да е насочен към активното взаимодействие между ученици (тяхното привличане и задържане в училище), учители (мотивация за работа в мултикултурна среда), родители (като равноправни партньори в учебно-възпитателния процес).

Каква цел си поставихме?

Превръщане на училището в привлекателна територия за учениците чрез:

- създаване на модерна материална база, покриваща съвременните изисквания;
- обединяване усилията на училището и местната общност за съвместни дейности по ангажиране и осмисляне свободното време на учениците;
- предпазване от рискове, даване на възможност за превенция срещу негативните прояви с цел намаляване отпадането на ромските деца от училище;

- реализиране на богата и разнообразна извънучилищна и извънкласна дейност, която създава благоприятна културна среда;

Приоритет е:

- изграждане на Родителски клуб;
- включване на родителите в Училищното настоятелство;
- привличане на родителите в организирането и провеждането на извънкласни и извънучилищни дейности и мероприятия;
- включване на родителите в учебни часове и открити уроци;
- провеждане на „Дни на отворените врати“;
- взаимодействие на учители и родители с местни институции и НПО.

В резултат от реализирането на поставените цели се стигна до активно взаимодействие между родители и учители, което се изразява в оказване на съдействие от страна на родителите при разрешаване на личностни проблеми и при организиране на важни събития за ученическия колектив.

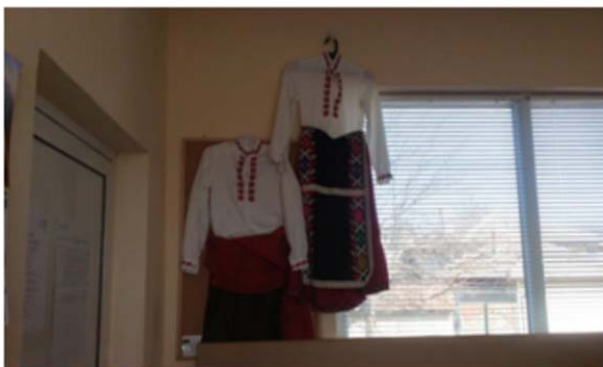
Как успяхме да постигнем целта си?

С помощта на:

- седемнадесет учебни стаи с интерактивни дъски и мултимедия;
- четири компютърни кабинета;
- две модерно обзаведени шивашки работилници;
- нова ПВЦ дограма в двете сгради, ламиниран паркет и учебно обзавеждане;
- атрактивно оборудвани и обзаведени стаи за занимания по интереси, стая на етносите и уютен кабинет за ресурсно подпомагане;
- нова спортна площадка;
- действащ ученически парламент;
- множество извънкласни и извънучилищни дейности;
- училищно настоятелство;
- още през 2010 година бе създаден Родителски клуб с име: „Отговорни за бъдещето“, който е активно действащ и в момента. През годините бяха проведени поредица от обучения, лектории, беседи и обмен на добри практики с Родителски клубове на други училища.

Стаи: на етносите; занимания по интереси; ресурсен център

В уютна обстановка се провеждат открити уроци по СИП „Фолклор на етносите” – пресъздават се обичаи, празнуват се тържества, играят се занимателни игри и се изработват изделия, характеризиращи различните етноси.

При необходимост салонът се превръща в зала за тържества.

Модерен физкултурен салон, нова спортна площадка

В училищният двор на централната сграда са разположени още две спортни площадки, а в двора на сградата на начален етап – още една – общо четири за близо 300-те ученици на училището.

Взаимоотношенията между двете институции – семейство и училище, могат да постигнат просперитет само при активно взаимодействие и проява на толерантност по отношение на различията в разбирането за приоритетите в развитието на детето. Активното взаимодействие се основава на много добра комуникация между педагог и дете и между педагог и родител, в чиято основа залягат доверието в предприетите действия от страна на възрастните, относно здравето и

развитието на детето, оказване на съдействие от страна на родители и учители при разрешаване на проблем или при организиране на събития, важни за ученическия колектив; своевременно информиране за възникнали проблеми и полагане на съвместни усилия за разрешаването им.

Разбирането за ценността на образованието от самите родители е проблем, за разрешаването на който полагаме доста усилия. Заети в борбата за осигуряване на материалния минимум, доста често родителите или не са с децата си, или дори когато са – не училището е основна тема за разговор в семейството. При по-голяма част от родителите стана традиционно схващането, че училището е институцията, която трябва да поеме изцяло детето: обучението, възпитанието му, да го превърне в личност, която да може успешно да се реализира в живота, а отговорността и помощта на родителя остава на заден план.

Осъзнавайки несъстоятелността на това схващане, екипът си бе поставил задача да активизира ролята на родителите по отношение не само на възпитанието и обучението на децата им, но и трябваше да провокира самите родители да помислят за собственото си образование, да се научат как правилно да отглеждат и възпитават децата си. Първо родителят трябва да осъзнае необходимостта от образование. Учителите също трябваше да намерят правилния и подходящия подход за работа с родителите. Това се реши чрез организиране на обучения и за учители, и за родители, с основни теми „Агресията в училище“, „Превенция на ранните бракове“, „Отговорността да си родител“ и др. Проведени бяха и множество учебни екскурзии.

Значението на тези обучения даде възможност на родители и учители да заговорят на един език, което е от голямо значение за общата им цел – задържането на децата в училище.

Родителският клуб се оказва ключът към търсенето и намирането на общи решения и най-добри подходи за справяне с предизвикателствата, които ни отправя ежедневието, с цел подобряване на живота и постигане на мечтите ни - на децата ни и нашите.

Както всеки успешен родителски клуб, така и нашият в началото на всяка учебна година създава план за работа. За да може да постигне своите цели, той си поставя и задачи / дейности, които да реализира през учебната година. Част от тях са:

- осигурява активното участие на родителите в дейности, организирани от училището – отворени врати, открити уроци, празници, тържества, екскурзии, спортни събития и др.;
- допринася за издигане авторитета на училището чрез дейности по естетизиране на учебната среда, обогатяване на материалната база, популяризиране на училищната политика за толерантност;
- работи в сътрудничество с учители, специалисти, институции по превенция на отпадането на ученици от училище;
- организира събития в общностите, които имат за цел популяризиране на училището като институция;
- реализира дискусии / срещи на по актуални теми;

Важен е моментът с установяването кои деца са застрашени от отпадане:

- обсъждат се причините;
- създават се съвместно с класните ръководители профилите на всяко едно от застрашените деца;
- набелязва се план за действие за задържане на детето в училище;
- разпределят се отговорности – всеки родител поема някаква отговорност за реализиране на определена точка от плана за задържане на детето в училище – акцент се поставя върху работата със

семейството на детето, както и с други представители на общността, които биха могли да помогнат за решаване на проблем.

Съществуват ли проблеми в училището – обсъждат се проблемите и как родителите биха могли да помогнат за преодоляването им:

- какви са текущите нужди на училището (на учениците, на учителите, на родителите) и как и къде те могат да бъдат адресирани;

- какви текущи възможности има през съответния месец, от които училището може да се възползва и как – възможности за финансиране; включване в инициативи;

- провеждане на анкета за впечатленията и удовлетвореността на родителите от материалната база, учебния процес, отношенията и живота в училище.

Организиране на събития в общността:

- организиране на общностни дискусии / родителски лектории по различни теми (ранни бракове; ромска общност и ромски групи; училището като институция; защо е необходимо да си добре образован; защо е необходимо да участваш активно в училището, където учи твоето дете и др.).

Проблемите в национален мащаб, които характеризират малцинствата, и в най-голяма степен ромското население, важат в пълна сила и за община Никола Козлево.

Фактор за капсулиране на малцинствените общности е неграмотността и слабото владение на българския език, породена от ранното отпадане от училище, липсата на завършено начално или основно образование.

Всичко това поражда необходимост от дългосрочно планиране действията на местната власт, която да съчетава държавната политика, международни национални програми, ресурсите на общината и ангажирането на гражданското общество за интегриране на ромите в нашата страна.

Тук трябва подчертаем, че съществува тясна връзка между нашето училище и Общинска администрация, за която образованието е главен приоритет. Реализираме с тяхна помощ различни дейности и проекти: Общински празник, проекти за подобряване на материалната и спортна база на училището, проект „Бъдещето днес – образование и интеграция“. В полза на децата е и организираният ежегодно от общината Детски празник на 1-ви юни.

На празник, като на празник: песни, танци и хора...

... ревю на модни облекла, между които е и част от колекцията ни булчински рокли от найлонови торбички, участвали в конкурси.

Създадени от участието ни в минали проекти, продължават да функционират клубове и секции като волейболния ни отбор, отборът по киокушин-карате, инструментален състав, клуб на етносите, клуб на младия еколог, ежегодно се включваме и в организираните от читалището ни – „Празник на зелника“, „Ден на моето село“ и още, и още...

В резултат на упоритата работа на учителският колектив, с помощта на Родителският клуб, непрекъснатото обгрижване от Общинска администрация и местното читалище, можем да споделим и постигнатите резултати:

- през последните години в училището няма отпаднали ученици;
- няма регистрирани ранни бракове, нито детска раждаемост;
- сто процента от възпитаниците ни завършват основно и продължават в двете направления на средно образование в нашето училище: природо-математически профил и професионална паралелка за производство на облекло от текстил;

- четиридесет процента от завършилите при нас средно образование ученици продължават обучение във ВУЗ;
- повиши се активността и съзнателното, отговорно отношение към целия учебен процес от страна на ученици и родители;
- часовете по СИП „Фолклор на етносите - Ромски фолклор“ се превърнаха в мост между училището и родителите;
- родителите са в непрекъсната връзка с училището, за да помагат в съвместната ни работа – обучение и възпитание на нашите деца.

Благодарение на работата ни с родителите, на участието ни в проекти, нямаме особени затруднения за реализиране на практиката си.

Ако трябва да отбележим предимствата на нашата практика, то това е иновативността в подхода към възпитаването и образоването на нашите възпитаници, което се изразява във включването им в много и разнообразни дейности. Паралелно с допълнителните обучителни часове се водят заниманията в различните клубове – разнообразява се животът им в училище.

Непрекъснато ги ангажираме в общественият живот на селото, на общината с цел тяхната ефективна социализация.

Повечето от дейностите вече са традиция в работата на нашето училище, което говори за стабилност и за устойчивост на нашата практика.

Колективът ни е наясно, предвид постигнатото до момента, че тази практика има бъдеще и ще продължава да я реализира с необходимите промени, когато се наложи, за да сме в крак с времето.

*Изготвили: Катилиян Костадинов – директор на СУ „Цанко Б. Церковски“
Силвия Георгиева – старши учител в СУ „Цанко Б. Церковски“*

Контакти:

Е-mail: sounkozlevo@abv.bg

Училищен сайт: <http://sounkozlevo.org>

Телефон за контакти: 0879/ 605 830 – директор